

Finansdepartementet
Postboks 8009 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.
15/2833

Vår ref.
15/1560-9 621.1/EYGJ

Dato:
Oslo, 02.11.2015

Høring - NOU 2015: 9 Finanspolitikk i en oljeøkonomi

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til departementets brev av 01.07.15 angående ovennevnte.

Statens pensjonsfond utland (heretter Oljefondet) er en viktig del av Norges felles nasjonalformue. Gjennom en fornuftig forvaltning og langsiktig sparing har størstedelen av oljeinntektene til staten blitt satt til side for å unngå en for rask innfasing som ville vært til skade for øvrig konkurranseutsatt næringsliv, og for å sikre at også fremtidige generasjoner får del i formuen. Dermed er olje og gassinntektene omgjort til en formue i utlandet. Det er en sak av største betydning for landet at fondet forvaltes fornuftig og at inntektene også i framtida blir faset inn på en måte som norsk økonomi er tjent med.

Oljefondet har vokst mye mer enn tidligere antatt, slik at den gamle regelen om nye utsikter å bruke om lag 4 pst av avkastningen har utspilt sin rolle. Siden fondets størrelse i kroner brukes som utgangspunkt, er fondet blitt mye større de siste par år på grunn av svekket kronekurs. Det endrer ikke fondets internasjonale kjøpekraft. Utvalget ble nedsatt for å vurdere bruken av oljepenger i lys av denne utviklingen.

Utvalget har kommet fram til en nær enstemmig innstilling. Det betyr at regjeringen har et godt grunnlag for å utarbeide en modifisert handlingsregel og en praktisering som er i tråd med en langsiktig forvaltning av nasjonalformuen.

Det styrende prinsipp bør fortsatt være at doseringen er i tråd med langsiktig forvaltning og særlig hva økonomien tåler uten å sette konkurranseutsatt næringsliv i fare. Fondet er blitt for stort til at 4 pst er passende langsiktig nivå i de nærmeste årene. En mekanisk oppfølging av regelen ville økt bruken i budsjettet fra det foreslåtte (anslag strukturelt oljekorrigert underskudd) på 194 mrd. til over 280 mrd. Dette er mye høyere enn tilførselen av midler til fondet fra friske oljepenger (anslag 205 mrd.), og en slik bruk ville betydd kraftige ubalanser i norsk økonomi. Selv det foreslåtte budsjettet medfører en kraftig opptrapping av oljepengebruken, og veksten ligger mer enn tre ganger så høyt som den anbefalte innfasingen av oljepenger fra utvalget. For høy bruk vil kunne sette press på kronekurs og rente og sette det som er vunnet gjennom fornuftige inntektsoppgjør i fare.

Det illustrerer at selve tallfestingen av reglen er blitt mer komplisert. Det som passet for 15 år siden, passer ikke lenger og det som passer i noen år framover passer kanskje ikke lengre fram i tid. Det kan derfor være behov for justeringer av handlingsregelen. Slike endringer bør gjøres etter grundig utredning og brede politiske prosesser, og lede til regler det er bred oppslutning om. LO slutter seg til utvalgets vurderinger, jfr. særlig punkt 10 i konklusjonene og en tilleggsregel for klart lavere innføring de nærmeste årene.

Tilførselen til oljefondet vil trolig avta over tid. Allerede i 2016 vil bruken av oljepenger (oljekorrigert underskudd) overskride tilførselen av friske oljepenger ifølge anslag i Nasjonalbudsjettet for 2016. Lave olje og gasspriser og reduserte investeringer vil gi mindre til disposisjon på lengre sikt. Lave internasjonale renter gir lavere forventet avkastning i de kommende år. Også økte utgifter til eldrebølgen fram i tid taler for å holde mer i reserve på kort sikt. Alternativet vil være skatteøkninger om få år om ikke standarden på tjenestene skal reduseres.

Oljepengebruken bør fortsatt være nøktern og langsiktig og tilpasset økonomiens bæreevne, samt konjunkturutviklingen. Finansdepartementet har hovedansvaret for den løpende praktiseringen og tilpasningen til situasjonen i norsk økonomi. Regelen bør fortsatt knyttes til underskuddet før oljeinntektene trekkes inn, slik at konjunktuelle og tilfeldige avvik ikke påvirker streken.

Det er viktig at det er bred tverrpolitisk enighet om at regelen gjelder for alle, og for alle typer av endringsforslag i budsjettprosessen. En ryddig politisk prosess tilsier at inntekter (skattelette) og utgifter teller på samme måte i balansen, selv om de ulike postene kan ha ulik langsiktig påvirkning på økonomien. Det er kjernen i handlingsregelen, uansett utforming. LO slutter seg til utvalgets formulering: Finanspolitiske regler har liten hensikt hvis de omgås.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor-Arne Solbakken
(sign.)

Liv Sannes
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.